

AZ ERDÉSZETI NEMESÍTÉS HELYZETE ÉS FELADATAI

A napjaink értelmezése szerinti erdészeti növénynemesítés hazánkban az új-jáépítés első éveiben indult meg. Megkezdődött a nyárok, a fenyők törzsfáinak kijelölése, kialakultak az első kísérleti telepek. A most nemesítéssel érintett fafajok az ország erdeinek 75⁰/₀-át borítják. A magyar erdők háromnegyed részén érvényesülhetnek a nemesítés eredményei.

A magyar erdészeti nemesítés a termelés együttműködő légkörében alakult ki. A nemesítőerdészt a fatermesztés céljára kijelölt erdőkben fogadta a termelőerdész. Az erdőművelő megtanulta a nemesítő nyelvét, szakmáját, nem kevesen közülük a nemesítés elismert amatőreivé, majd hivatott művelőivé váltak. Az első bíráló a majdani hasznosító volt. Ez a hagyomány ma megtört. Ha sikerül megtalálni új formáit, az együttműködés a magyar erdőgazdálkodás nagy tartalékát tárná fel, amely a fejlesztés nélkülözhetetlen alapja.

Ez a múlt a magyarázata annak, hogy a nemesítés első eredményeit a termelés gyorsan átvette, elterjesztette. Nagy nemesítőállamok kutatói számára marad vágy üzemi kísérleti területeink mérete. A kutatás által gondozott kísérleti területeknek mintegy harmada kapcsolatos nemesítési témával.

Ez a magyarázata annak is, hogy nemesítőink jelen vannak magas szintű nemzetközi tanácskozásokon, munkacsoportok felkért tagjai. Ennek elismerése, hogy az Egyesült Nemzetek Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete — a FAO — már 1966-ban Magyarországra gyűjtötte egybe a világ erdészeti nemesítőit a nemesítési irányzatoknak, a módszereknek a magyarországi tapasztalatok és eredmények szemléltetésével egybekötött megbeszélésére. Ennek sikere eredményezte, hogy ezt követően két alkalommal is Magyarországon mutatták be a FAO Oktatási Központ szervezésében 20—20, a fejlődő államokból érkezett szakember részére azt, hogy hogyan folyik az erdőgazdálkodás egységes fejlesztésének részeként működő erdészeti nemesítés, milyen módon lehet az eredményeit a feldolgozóipar mennyiségi és minőségi igényeinek egyidejű figyelembevételével bevezetni. Mindez adhatott tapasztalatokat, de a nemesítésnek, a vele élő termelésnek — az eredmények ellenére — új utakat kell keresnie.

Az erdészeti nemesítés célkitűzései

Az erdészeti növénynemesítés eljárásai alapján véve arra irányulnak, hogy a fa hozamát, kívánatos tulajdonságait és az élő vagy élettelen károsítókkal szembeni ellenállóképességét növeljék. Ezeknek a célkitűzéseknek az egyes államokban eltérő jelentőséget tulajdonítanak, ennek megfelelően eltérő a kutató-fejlesztő tevékenység rangsorolása is.

Gyakori az a felfogás, hogy a jövőben a fa minőségi tulajdonságainak megjavítására irányuló nemesítő tevékenységre lényegesen kisebb súlyt kell helyezni, mint a *fatömeg* növelésére irányulóra. Az utóbbi években valóban megfigyelhető olyan irányzat, amely szerint a *fa*, mint ipari alapanyag különböző mechanikai megmunkálás, vegyi feltárás révén nagymértékben átalakítható, ennek sorában *természetes technológiai tulajdonsága* meghatározott felhasználás vonatkozásában *elveszti jelentőségét*. Ez különösen a cellulóz- és papíripari termékek gyártása terén figyelhető meg. Megjegyezzük, hogy a FAO-előrejelzések szerint éppen ezekben a termékekben az évszázad végére jelentős *többlet felhasználásra* számíthatunk, míg a nagy értékű ipari fa iránti igény

sokkal kisebb mértékben nő. Különösen az iparilag erős államokban *érzékeny* a vékony méretű fát feldolgozó ipar *alapanyag-ellátási hiánya*.

Különös figyelmet fordítanak éppen ezért az új erdők létesítésére és az olyan terméshozamot növelő eljárásokra, mint a trágyázás, az erdők szerkezetének javítása, valamint a további műszaki fejlesztés. Ezekhez a különböző területeken az *erdészeti növénynevelés is hozzájárul* és eredményei közép, ill. hosszú távon, de részben már néhány éven belül is várhatók. A lehetőségeket illetően pl. a gyorsan növő, nagy teljesítményű és a 2—15 éves, rövid vágásfordulóban ültethető fajokról vannak külföldi híreink (pl. nyárok, fűzek).

A lehető legnagyobb fatömeg megtermelésén dolgozók körében sem kerülhető el a fa nyersanyag bizonyos tulajdonságait illető egyetértés. A fagegymunkáló és -feldolgozó ipar részére a jövőben is lesznek olyan, a fa alkalmasságának megítélése tekintetében jelentős tulajdonságok, mint pl. a hengeresség, a törzs egyenes volta, a finomágúság vagy ág tisztaság. Ezen túl szintén minden ipari felhasználó támaszt bizonyos igényeket a fajsúly, a szín, a szerkezet iránt (szíjács/geszt arány, évgűrű-felépítés, sejt méretek, cellulóztartalom stb.). Fahibák (pl. csavart növés) nem vagy csak kis mértékben fogadhatók el.

Még a fa természetes szerkezete által befolyásolt olyan üzemek, mint a papír- és cellulóz- vagy a lapgyártás, a lemezipar is nagy súlyt helyez a néhány fenti, valamint a megmunkálási technológia, a termék minősége tekintetében fontos, egyéb tulajdonságokra. Ezenkívül — legalábbis a közeli jövőben — nem is várható az erdőgazdálkodásnak olyan új irányra való átalakítása, amely egy lehetőleg nagyarányú hagyományos iparifa-termelés helyett, kizárólag fatömegtermelésre állna át.

A helyzetből következően várható, hogy az *erdészeti növénynevelés nem mondhat le a fa minőségének megjavítására irányuló törekvéseiről*. Az akadályok annál is inkább legyőzhetőek, mivel a legtöbb faminőségre jellemző tulajdonság a sajátosan erdei környezet — állományszerkezet — által rendszerint tág határok között befolyásolható (pl. állományneveléssel). Minden, ez irányú tevékenységnek figyelembe kell vennie az örökletességi alap és a környezet kölcsönhatását.

A nemesítés eddigi eredményeire csak egyes példákat lehet felhozni. A termőhelynek megfelelő származások kiválasztása alapján a nemesítés következtében kimutatható *nyereség megítélése — a mennyiségen kívül — elsősorban az alaki tulajdonságokon és a fahibákon keresztül történik*.

A faminőség megítélése tekintetében fontos, de a fán *külsőleg alig felismerhető*, csak mintavétellel megállapítható anatómiai, fizikai és vegyi *tulajdonságokkal kapcsolatban eddig kevés* olyan vizsgálatról tudunk, amelyek *genetikai befolyásolhatóságra* engednének következtetni. Örömmel kell arra gondolnunk, hogy e kevesek között magyar eredményeket is tartanak számon.

A *magyarországi erdészeti növénynevelés célja* valamennyi fajtát illetően általában a hozam, az élőfakészlet értékes részének növelése volt. Mind a hazai törzsfák kijelölése, mind a külföldi fajták behozatala során kiegészítette ezt a termőhelyigény, valamint a károsítókkal szembeni ellenállóképeség, újabban egyre erősebben a bevezetés műszaki-gazdasági feltételeinek vizsgálata. A rangsorolás rendezőelvei között napjainkban megjelent a fajta *felhasználási értéke is*.

A magyar erdészeti nemesítés kezdettől fogva *több tulajdonság* megjavítását, több cél kielégítését követte. Ez marad feladata hosszabb távon is, jöllehet a közeli jövőben a termesztéstechnológia és gazdaságossági, hasznosíthatósági lehetőség tekintetében várunk elsősorban új megállapításokat.

A magyar erdészeti nemesítés — a termelői gyakorlattól való közvetlen kapcsolatából eredően is — elsősorban e céloknak legjobban megfelelő *fafajokkal* foglalkozott. Ilyenek a gyorsan növő, lágy lombosok: a nyárok, a fűzek, a gyorsan növő akác. Ilyenek a fenyők közül a gyorsan növő vörösfenyő, a keregett luc és a fenyőtermelés hazánkban fő fafajai, az erdei- és a feketefenyő. Foglalkoznak a tölgy, a bükk nemesítésével is, de a fajok növekedési és szaporodási tulajdonságai következtében későbbre várható eredménnyel.

Az erdészeti fajták minősítése, az erdészeti fajtaszortiment

A ma közel három évtizedes erdészeti nemesítés első eredményeit a IV. öt-éves terv időszakában már összegezni lehetett. Az állami fajtaminősítés *fajtának* minősítette és

— a *nemesnyárok* közül forgalomba hozatalra engedélyezte az óriás, a korán fakadó, az 'I—214' és az 'OP 229' nyárfaklónokat, államilag elismert fajtának minősítette a *Populus alba grandidentata* cv. Favorit nyárfaklont,

— az *akácklónok* közül előzetesen elismert fajtának fogadta el a 'Zalai', a 'Nyírségi' és a 'rózsaszín' AC-klónokat,

— a *fűzek* közül előzetesen elismert fajták a bédai egyenes, a csertai, a pörbolyi, forgalomba hozatalra engedélyezte az I/1/59 olaszfüzet és az argentin füzet,

— a *fenyők* közül előzetesen elismert fajtának minősítette a 'Cikota 1' magtermő klóncsoportot.

A fatermesztés céljára rendelkezésre álló területek és ezek termőhelyeinek szélesebb körű, valamint jobb kihasználása, az egyedi növekedési erély, károsítókkal szembeni ellenállóképesség, az állományok technológiai sajátosságai, mindenekelőtt azonban a termelés biztonsága érdekében a fajták termesztési arányának meghatározását, időnként módosítását igénylik. A nyárokra illetően — a fejlesztés igényének szem előtt tartásával — ez a következőkben foglalható össze:

F A J T A	Jelenleg kívánatosnak tartott termesztési arány (1985-ig) csemete	1985 utáni %
Óriásnyár	30	20
Korán fakadó nyár	10	10
'I—214'	55	40
'OP—229'	5	10
Egyéb új klónok	—	20
Összesen:	100	100

A nyár esetében már a közeli jövőben várható a *szortiment bővülése*. Még az V. öt éves tervben lehetséges új fajták állami elismerése, végső soron pedig a szortiment előreláthatóan 12—15 fajtából áll majd. A termesztés zömét az óriásnyár, a korai nyár és a ma még sokat vitatott 'I—214' alkotja.

5 fűz, 7 akác fajtajelölt állami minősítése lehetséges még a folyó öt éves tervben.

A *fenyő* szortiment kialakítása elsősorban a fajok lassúbb növekedése és a nemesítési eljárás nagyobb időigénye következtében lassabban halad annak ellenére, hogy a hazai erdészeti nemesítés nemzetközi és hazai elismertetésében a fenyőnemesítéssel foglalkozóknak számottevő szerepük volt. Még a folyó öt-

éves tervben lehetséges azonban az első *lucfenyő* klónok minősítése, 1980-tól várhatóan az első *vörösfenyő* fajták állami elismerése. A fenyőszortiment kialakításában a kutatásnak lépnie kell a hasznosítható eredmények — az üzemi leg szaporítható fajtajelöltek — felszínre hozatalával.

A szortiment fejlesztése ma a *fajtaminősítési* eljárástól függ. A kutatás felkészült arra, hogy a kiinduló szaporítóanyagot a törzsanyletelek, a termelőegységek rendelkezésére bocsássa. Termesztéstechnológiai vizsgálatokhoz félüzemi-üzemi kísérletei már az egész országot behálózzák. A fajtaminősítésnek a fenyőtermesztés érdekében is gyorsabban és kezdeményezőbben kell eljárnia. Fejleszteni kell az erdei fás növényekre alkalmazott minősítési módszereket. A helyzet megérett annak előírására, hogy bizonyos termőhelytípusokon csak meghatározott fajtákat lehessen telepíteni.

A nemesítési *kutatás belső feltételei* a nyárnál és az akácnál jobban, a fenyők tekintetében kevésbé biztosítottak.

Kívánatos a *nemzetközi együttműködés* fokozása. Elengedhetetlen ez a nyárák esetén, mivel a szortiment bővítése elsősorban az ígéretes külföldi fajtákra, azok honosítására épül. A hazai keresztezéses nemesítés sem nélkülözheti a külföldi alapanyagot.

Beszűkültek az *üzemi kísérletezés* lehetőségei. Nincs elég eszköz és élőmunka, a meglévő kereteket nem használják ki kellőképpen. Zavaró a jövedelem központi vállalati tevékenység erőteljes előtérbe kerülése. Nincs ösztönzés a közreműködésre, a nagyobb gondosságra a saját félüzemi kísérletekben sem, holott ezek a realizálás legközvetlenebb eszközei és az adott gazdálkodási egység érdekeit érintik — rövidebb távon ma negatívan, de hosszabb távon előnyösen. A hosszabb távú kísérleteket az üzemtervekben fel kell jegyezni, javítani kell a kísérletek nyilvánfartását.

Türelmetlenség van a fajtákat illetően. Nem ritkán maximalizmus üti fel a fejét. Mértéket kell tartani: olyan fajta, amely valamennyi kedvező tulajdonsággal rendelkezik, nincs vagy csak a propaganda tárgya. A megítélésnek higgadtnak kell lennie: téves az eredményeket kizárólag a nemesítőnek tulajdonítani. Az is tévedés azonban, ha a hibákért csak a nemesítőt, a fajtát okolják és megfélemeznek a technológiai fegyelem lazaságairól. Nem élünk a természetes erdőfelújítások értéknövelő hatásával tervezni, eljárási hiányosságok miatt. Nem használjuk ki az erdei fás növények szelekciós nemesítésével a nevelőágások alkalmával kínálkozó lehetőségeit.

A fajták bevezetése a természetbe

A nemesített szaporítóanyag megtermelése

A várható ez évi szaporítóanyag-szükségletet az 1981—95. évi időszakban a következő arányban lehet nemesített anyaggal fedezni: nemesnyárák 100%, fűzék 60%, akácok 30%, erdeifenyő 50%, feketefenyő 15%, vörösfenyő 15%, és lucfenyő 50%. A szaporítóanyag-termelés fejlesztése esetén az arányok némileg módosíthatók. (Az igény az Állami Erdőrendezőség, a várható nemesített szaporítóanyag-mennyiség a kutatók adatai alapján összeállítva.)

A fajtákból szükséges mennyiségi keret csak jó megközelítéssel becsülhető. Ezek függvényei a pénzügyi lehetőségeknek, a telepítésre kijelölt területek tényleges termőhelyi adottságainak, az erdősisítésre átadás ütemének, mindenképp előtérbe a tervezési módszernek. Az ezekben rejlő számos, előre nem látható bizonytalanság az oka — többek között — annak, hogy mind ez ideig kevés

sikerrel jártak a mennyiségi termelés előzetes meghatározására irányuló törekvések, ami miatt a szaporítóanyag-termelés és -ellátás mindmáig rendszertelen és bizonytalan.

A mennyiségi bizonytalanságtól eltekintve az újabb fajták elterjesztésének lehetőségei adóttak. A nyár esetén a *szaporítóanyag előállítás* üzemi méretekben a szükségletnek megfelelő mennyiségben részben már az V. ötéves terv folyamán is megvalósítható, a szaporító törzstelepek kiegészítésével és az újaknak szükség szerinti, fokozatos létrehozásával. A technikai feltételek rendelkezésre állnak, kivéve az egyre inkább hiányzó hűtőtárolókat, amelyek hiánya hovatovább az irányított és koncentrált szaporítóanyag-termelésnek meghatározó jelentőségű, szűk keresztmetszetévé válik. A legfőbb baj az, hogy *ma még költséges a nemesített anyag*, esetleg előállítás is egészen különleges képzettséget, alkalmasságot igényel. Sokkal nagyobb azonban az abból eredő értékvesztés, hogy a nemesített magból, dugványalapanyagból kicsi a csemetekihozatal és a megtermelt csemetét sem használjuk fel kellő gonddal. Egyre nyomasztóbb a nemesítés nyomán várható nyereség ilyen okokra visszavezethető elmaradása. Legkevesbé áll ez a nyárokra, de a termesztésbe bevonuló többi fafaj fajtái esetében ez növekvő mértékben lesz gond. A fajtaelismerés és a fajtákkal való gazdálkodás első tapasztalatait levonhatjuk. Gyorsított hasznosításuk jelentős többlethozam forrása lehet.

A fajták bevezetését, megfelelő ütemű termesztését az utóbbi években rontja a termesztéstechnikai *fegyelemnek* a termelőüzemekben megfigyelhető *lazulása*. Ez mind a szaporítóanyag-termelésben, mind pedig az erdősítések kivitelezése és az állományok kezelése során megnyilvánul. Egyik lényeges oka ennek — különösen a szaporítóanyag-termesztésben — a korszerű ismeretekkel rendelkező terepi, de sokszor irányító *szakemberek hiánya*. Olyan jól és különlegesen képzett szakembereké, akik képesek az új fajtákat és az új termesztési technológiát megérteni, befogadni és alkalmazni. A termelés általános szervezési teendőin belül az sajátosan nehéz probléma.

A fajták bevezetését hátráltatta többféle tudományos és gyakorlati előfeltétel fogyatékos volta, bizonyos szemléleti hiányosságok, de zavarta a bevezetés *közgazdasági vonatkozásainak*, a várható megtérülési viszonyoknak a tisztázatlansága is. Forgalmában olyan fajtát kell hoznunk, amelynek a bevezetésével járó költségek egy része már a telepítés időszakában megtérül, az egyidejűleg kidolgozott technológia révén. A fajta bevezetésével járó többletköltségek másik része ezt követően, a mennyiségi és értékhozam növekedésével, a többleteredményből realizálódik. A pénzügyi rendszer fejlesztésével fedezetet lehet nyújtani a nemesített anyag többletköltségének fedezésére. A támogatást a szaporítóanyag-termelés, az intenzívebb eljárások céljára kell összpontosítani, mivel mindenekelőtt nemes szaporítóanyagra van szükség. A többletköltségek megtérülése vizsgálatot igényelhet.

Termesztési tapasztalatok

A nyárokra illetően a ténylegesen termesztésbe vont 3 nyár klón termőhelyi igényét, telepítési-termesztési lehetőségeit, erdővédelmi és fatermési vonatkozásait az utóbbi években elég jól és differenciáltan tisztázta a hazai kutatás. Ez a kollektív, komplex munka már konkrét nyárfatermesztési modellek kidolgozását eredményezte. A kutatási eredmények gyakorlati realizálása már eddig is meglehetősen nagyfokú *termesztési biztonságot* nyújtott a termelő számára, feltételezve a javasolt termesztési technológia következetes megtartását.

A széles körű kutatási eredmények, termesztési tapasztalatok ellenére sem kielégítő a nyárfatermesztés gyakorlati eredményessége. Ennek okai

— a termőhelyi igények és a termesztési lehetőségek nem kellő figyelembevétele (különösen az ún. mezőgazdasági nyárasok telepítése során);

— az alapvető termesztéstechnológiai kívánalomnak (hálózat, talajápolás, törzskezelés, állománynevelés) megtartása terén mutatkozó hiányosságok;

— a szükséges növényvédelmi munkák részleges vagy teljes mellőzése.

Mindezek következménye, hogy a magyarországi nyárasok jelenlegi átlagos növedéke (10 m³ körül) jóval kisebb az ökonómiai küszöbértéknél (13—15 m³). Az átlagos növedék messze elmarad a 18—20 m³/ha értéktől, amely a termőhelyi és a termesztéstechnológiai követelmények szigorú teljesítése esetén, a három nyárfajta helyes alkalmazásával elérhető lenne.

A többi fafajt illetően, már kevés tapasztalat áll rendelkezésre, de a nyártermesztés tanulságait jól kell hasznosítani ezek esetében is, már az induláskor.

Teendők a nemesítési eredmények hatékonyabb bevezetése érdekében

Az eddig elért nemesítési eredmények alapot adnak arra, hogy a termelés a jövőben is számíton rájuk. A nemesítőtevékenység hatékonyságának növelése, valamint a realizálás érdekében a kutatóknak, a termelőnek, de a központi irányításnak is egyaránt vannak tennivalói.

A nemesítőnek a következő főbb területeken kell előrelépnie:

— a kutatóknak sokkal világosabban és egyértelműbben meg kell mondania, milyen lehet és legyen az ágazatnak a nemesítő tevékenységével érintett fejlesztése, mivel a lehetősége, az eredményeinek a hasznosítása *együtt halad az ágazat általános anyagi-műszaki fejlődésével*; átfogó nemesítési-kutatási-fejlesztési koncepcióra van szükség;

— a fajtákat a kutatóknak végig kell kísérnie a termesztés és a feldolgozás során megteendő útvonalon, ennek érdekében a kutató egyre nagyobb mértékben legyen *művezető-fejlesztő*, aki a fajtát és a termesztéstechnikát egyaránt ismeri;

— erősíteni célszerű a *termelőegységekkel* való *együttműködést*. Törekedni kell arra, hogy a kísérleti területek termelési méretűek legyenek, a termelés keretében épüljenek ki és ne csak bemutató, hanem minta szerepkört is betölthessenek, ahol a termelési mutatókkal igazolt eredmények teszik vonzóvá a fajtát; a kísérleti területeket körültekintőbben kell nyilvántartani;

— *korábban eredményre vezető módszerekre van szükség*, és ennek érdekében adaptálással is hasznosítani kell a mezőgazdaság területén gyűjtött, a nemzetközi — mindenekelőtt a KGST keretében rendelkezésre álló — tapasztalatokat;

— a nemesítő számoljon az *igények változásával* mind a követelményeket, mind a termesztés irányait illetően; különösen áll ez a szolgáltatási haszonértékű fákra és cserjékre (pl. üdülőerdők, díszítőfásítások, vad- és méhlegelők);

— a *fajtaelismerés módszerének*, rendszerének és gyakorlatának *serkentenie* kell a nemesített fajták szortimentjének a kialakítását, állandó fejlesztését; gyorsítani kell a minősítési módszereket, nem várva ki a maximális hozam időpontját; felül kell vizsgálni a folyamatban levő származási kísérleteket, utóvizsgálatokat és indokolt esetben javasolni kell a minősítést;

— sürgősen meg kell oldanunk az üzemi méretekben *vegetatív* gazdaságosan szaporítható fajok szaporítását és az így előállított szaporítóanyag telepítési kísérletbe állítását;

— bővíteni és gondosan ápolni kell a kialakult és eredményesnek mutatkozott, jó *nemzetközi kapcsolatokat*; alapvető fontosságú az erre alkalmas kutatók kinevelése, továbbképzése, támogatása.

A *termelés* is sokoldalúan közreműködhetik a nemesítési eredmények realizálási folyamatának a javítása érdekében;

— fel kell számolni az alapvető *termelési technikai hiányosságokat*; ilyenek pl. a termőhely, illetőleg a hálózat megválasztása, a talaj-előkészítés és -ápolás, a rossz vagy rosszul kezelt szaporítóanyag, az állománynevelés, a növényvédelem terén tapasztalható lazaságok. Ezek megszüntetésével jelentősen rövidíthető a realizálás időtartama is;

— javítani kell a nemesített fajtákat bevezető, felhasználó közvetlen munkahelyi irányítók, valamint a szakmunkások *szakismereti színvonalát*, mivel a termelés egyre bonyolultabb műszaki, vegyi és biológiai ismereteket, terveket, valamint szervezői tudást igényel;

— célszerű támogatni és terelni a kutatást olyan irányba, hogy az eredmények *összefüggő termelési tevékenységrendszerekbe* épülhessenek be; a korszerű igényeket kielégítő nemesített fajta meghatározó feltétele minden jelentősebb termelési fejlesztésnek; a fajták létrehozásában, üzemszerű kipróbálásában és ellenőrzésében a termelőüzemek a maguk nagyobb anyagi és fejlesztési lehetőségeikkel támogassák a nemesítési tevékenységet;

— a termelőüzemek *bátrabban alkalmazzák* a kellően ellenőrzött nemesítési eredményeket, az új fajtákat.

A *központi irányítás* feladata, hogy megfelelő közgazdasági és szervezési feltételeket teremtsen a valóságos népgazdasági többleteredményt nyújtó, nemesített szaporítóanyag előállításához és minél szélesebb körű — majdnem kizárólagos — alkalmazásához. Ilyen intézkedések:

a nemesítő tevékenység és a realizálás további intézményes koordináló fejlesztése, szabályozása, ellenőrzése;

— a nemesített növényanyag *megtermelésének*, felhasználásának anyagi támogatása;

— a *nemesítési kutatás* személyi és anyagi *feltételeinek a javítása* kiemelten az *eredmények hasznosítása* terén;

— a *nemzetközi kapcsolatok* elmélyítésének az elősegítése;

— a szakemberek jó felkészítése az erdészeti képzés, továbbképzés minden területén.

KERESZTESI BÉLA

AZ AKÁCTERMESZTÉS FEJLESZTÉSE

A fatermesztés fejlesztésének napjainkban egyik legfontosabb lehetősége a céljainknak legjobban megfelelő fajta alkalmazása. Az akácnemesítés terén az utóbbi három évtizedben jelentős előrehaladást értünk el. Ennek eredményeként az Országos Mezőgazdasági Fajtainósító Tanács 1973-ban előzetes elismerésben részesítette az alábbi fajtákat:

Robinia pseudoacacia cv. 'zalai' — zalai akác,

Robinia pseudoacacia cv. 'nyírségi' — nyírségi akác,

Robinia ambigua POIR. *decaisneana* CARR.-rózsaszín-AC akác.

Folyamatban van a minősítése a következő fajtajelölteknek is: